

2020.05.06.

Összeállította: Vokony Éva szakértő

Szakmai ajánlás bölcsődéknek az ügyeleti ellátáshoz a koronavírus járvány idején

Ezzel a szakmai ajánlással, tekintettel a kialakult nehéz helyzetre, szakmai segítséget szeretnénk nyújtani a bölcsődéknek, az ügyelet biztosításához.

Hangsúlyozzuk, hogy jelen összefoglaló egy szakmai ajánlás. Mindenki maga dönti el a saját belátása, és a lehetőségei figyelembevételével a teendőket.

Mindenkiben felvetődik a kérdés:

- **Hogyan kell járványügyi helyzetben ügyeletet biztosítani?**
- **Én hogyan fogom tudni ezeket megvalósítani? Mit kell tennem?**

A veszélyhelyzet során a gyermekek napközbeni felügyeletével kapcsolatos intézkedésekről szóló 152/2020. (IV.27.) kormányrendelet (továbbiakban: Rendelet) értelmében:

Ha a településen óvodai vagy bölcsődei ellátást nyújtó szolgáltató, intézmény működik, és a települési önkormányzat polgármestere, illetve a fővárosban a fővárosi kerületi polgármester (a továbbiakban együtt: polgármester) a veszélyhelyzet kihirdetéséről szóló 40/2020. (III. 11.) Korm. rendelet szerinti veszélyhelyzettel (a továbbiakban: veszélyhelyzet) kapcsolatban rendkívüli szünetet rendelt el, a rendkívüli szünet idejére a polgármester köteles megszervezni a bölcsődés és óvodás korú gyermekek napközbeni felügyeletét (a továbbiakban: ügyelet).

I. Az ügyelet megszervezésének főbb szabályai az alábbiak:

- a) Az ügyeletet azon, fertőző betegségben nem szenvedő gyermekek számára kell biztosítani, akiknek szülője – munkavégzés, vagy más ok miatt – ezt igényli. Az ügyelet iránti igénynek nincs alaki feltétele, benyújtása elektronikus levélben vagy telefonos értesítés útján is lehetséges. Ez azt jelenti, hogy nincs olyan kizárólagos előírás, hogy a szülő csak a munkavégzés miatt, illetve annak idejére kérheti a gyermek felügyeletét. Lehetséges, hogy a szülő pl. idős családtag ellátásáról gondoskodik, vagy hivatalos ügyet kell intéznie, de akkor is kérheti, ha otthonról kell dolgoznia.
- b) A szülő írásban nyilatkozik arról, hogy a gyermek nem szenved fertőző betegségben. A nyilatkozattal tehát nem kell negatív COVID-19 teszt eredményt, vagy más orvosi igazolást csatolni.
- c) A szülőnek csupán arról kell nyilatkoznia, hogy gyermeke jelenleg a **SZÜLŐ TUDOMÁSA SZERINT SEMMILYEN FERTŐZŐ BETEGSÉGBEN NEM SZENVED, ÉS BETEGSÉGRE UTALÓ TÜNETE SINCSEN.**

*A koronavírus tünete lehet például: **láz, torokgyulladás szerű tünetek (gyereknél), fáradékonyság és gyengeség, légzési nehézségek, légszomj, száraz köhögés, hasmenés, étvágytalanság, orrfolyás (ritkábban).***

De nem szabad arról sem megfeledkezni, hogy más gyermekkori fertőző betegségek is előfordulhatnak (pl.: a kiütéssel járó betegségek, ilyen pl.: a bányahimlő, a kanyaró, a rózsahimlő, stb.), így nem elég csupán a koronavírus tünetek hiányára összpontosítani.

A Házi Gyermekorvosok Egyesülete a nyilatkozat tartalmára vonatkozóan a következő javaslatot tette:

Alulírott, (szülő/képviselő neve), mint nevű gyermek törvényes képviselője nyilatkozom, hogy a mai napon (közösségbe bocsátás dátuma), és az ezt megelőző 48 órában gyermekemnél a következő tüneteket nem észleltem:

- Láz
- Torokfájás
- Nátha
- Köhögés, nehézlégzés
- Hányás, hasmenés
- Bőrkiütés
- Szemgyulladás
- Fülfájás

Dátum, aláírás.

- d) Az ügyeletet, a szülő által igényelt időszakban, csak munkanapokon és legfeljebb reggel 6 és délután 18 óra között kell biztosítani. (Hétfélig és délután 18:00 óra és reggel 6:00 óra közötti időszakra nincs ügyelet biztosítási előírás.)
- e) Az ügyeletet kiscsoportos formában kell megszervezni, csoportonként legfeljebb 5 gyermek felügyelete biztosítható. Vegyes életkori csoportokban is megszervezhető. Ez azt jelenti, hogy alacsony számú szülői igény esetén, elegendő lehet egy bölcsődei csoport „kinyitása”. De magasabb számú szülői igény esetében, akár minden bölcsődei csoportszobában biztosítható az ügyelet, maximum csoportonként 5 gyermek felügyelete mellett.
*(Itt kell megjegyezzük a csoport fogalmának meghatározása körében felmerült szakmai értelmezési kérdést - tekintettel a terület nem egységes fogalomhasználatra -, hogy **egy bölcsődei gondozási egység: két csoportszobából egy gyermekfürdőszobából és egy átadóból áll. Azaz mindkét egybenyíló – ajtóval, vagy mobil fallal elválasztott – csoportszobában biztosítható az ügyelet.**)*
- Ha több gyermek jelentkezik ügyeletre, mint ahány csoportban lehetne azt biztosítani, abban az esetben - figyelemmel az 5 fős maximum létszámra -, ha van üres helyiség (pl. játszócsoport, vagy időszakos gyermekfelügyelet ellátására alkalmazott különálló szoba), az ügyelet ott is biztosítható. De azt is célszerű felmérni, hogy minden igénybevevő gyermek számára szükséges-e a hét valamennyi munkanapján az ügyelet, vagy az egyes napok, időszakok a gyermekek között megoszthatók.
- f) Az ügyeletet külön bölcsődei csoportban, külön óvodai csoportban, vagy vegyes csoportban is lehet biztosítani.
- g) Az ügyeletért térítési díj nem kérhető. (Rendelet: 1.§ 5. bek.). Ez azt jelenti, hogy a fenntartó gondozási díjat nem, csak az étkezésért szedhet térítési díjat. – Ez utóbbi alól továbbra is mentesülnek azok, akik az ingyenes gyermekétkeztetés szabályai alapján arra jogosultak.
- h) A gyermekétkeztetést az ügyelet teljes időtartama alatt a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló törvényben meghatározottak szerint kell biztosítani.
- i) A polgármester az ügyeletről - a gyermek- és ifjúságpolitikáért felelős miniszter (a továbbiakban: miniszter) által vezetett [minisztérium honlapján közzétett adattartalommal](#) - naponta tájékoztatja a minisztert.
- j) Az ügyeletre vonatkozó szabályozás a veszélyhelyzet megszűnéséig hatályban marad, tehát az ügyeletet egészen addig kell biztosítani, amíg a jelenlegi járványügyi veszélyhelyzet fennáll.

A Rendelet egy új típusú gyermekfelügyeletet is bevezet, a munkahelyi gyermekfelügyeletet. A témában készült EMMI tájékoztató itt: [\(EMMI 2020.04.28. – Tájékoztató a munkahelyi gyermekfelügyelet működtetéséhez\)](#)

II. Az ügyelet biztosításának közegészségügyi szempontjai

Továbbra is hangsúlyozzuk a Nemzeti Népegészségügyi Központ (NNK) ajánlásának szigorú, következetes betartását: <https://www.nnk.gov.hu/index.php/koronavirus-tajekoztato/536-gyakorlati-tanacsok-koronavirussal-kapcsolatban-ovodak-bolcsodek-reszere>

„Mivel a vírus nagyon gyorsan terjed zárt közösségekben, ezért fontos az alábbi teendők betartása.”

1. *A személyi higiéniére fokozottan kell figyelni.*
2. *A fertőzés megelőzésének legfontosabb módja a gyakori, alapos szappanos kézmosás.*
3. *A gyermekeknek tanítsák meg az úgynevezett köhögési etikettet: papír zsebkendő használat a köhögéskor, tüszentéskor, a használt zsebkendőt ki kell dobni, majd kezet kell mosni.*
4. *A vizes egységekben a kézmosás és kézfertőtlenítési lehetőséget biztosítani kell, a gyermekek ezek használatát felnőtt ellenőrzésével végezzék.*
5. *Kerülni kell a szokásos érintkezési formák közül a kézfogást, pusztit.*
6. *Szellőztessenek gyakran.*
7. *A közösségi rendezvények megtartása mérlegelendő.*
8. *A koronavírus lipid burokkal rendelkezik, így a legtöbb, egyfázisú tisztító-, fertőtlenítőszer hatásos ellene. Takarításhoz virucid hatással rendelkező készítmények használata javasolt.*
9. *A gyermekek által használt játékok, eszközök napi fertőtlenítő tisztítása javasolt.*
10. *Kiemelten fontos és napjában többször is fertőtleníteni kell azokat a felületeket, melyeket kézzel gyakran érintenek (ilyenek pl. az ajtókilincsek, korlátok, villanykapcsolók stb.) Ezeknek a felületeknek a fertőtlenítésére az alkohol bázisú gyorsfertőtlenítők, illetve a fertőtlenítő kendők alkalmazhatóak.*
11. *A vizes egységek padló és csempe falburkolatainak, valamint klórálló burkolattal ellátott helyiségek padló burkolatainak fertőtlenítésére a klórtartalmú készítmények is alkalmazhatók, abban az esetben, ha a készítmény címkéjén a virucid hatás, illetve a virucid hatás létrejöttéhez az alkalmazási paraméterek a használati utasításban fel vannak tüntetve.*
12. *A személyzet különös gonddal tisztítsa az étkezés során használt eszközöket.*
13. *A textíliák gépi úton történő fertőtlenítő mosása termodezinfekciós és kemo-termodezinfekciós mosási eljárással történhet.*
14. *A pamutszálalás textília tisztítására mind a két mosási eljárás alkalmazható. A termodezinfekciós mosási eljárás 90-95°C hőmérsékleten normál, általános mosószer alkalmazása mellett történik. Ebben az esetben a fertőtlenítő hatást a magas hőmérséklet biztosítja.*
15. *Kevertszálalás textíliák esetében az alacsonyabb hőmérsékleten és fertőtlenítő hatású mosószer alkalmazásával történő úgynevezett gépi kemo-termodezinfekciós mosási eljárás alkalmazható.*
16. *Beteg gyermek ne járjon közösségbe.*
17. *Amennyiben egy gyermeknél, vagy dolgozónál légúti fertőzés tünetei észlelhetők, haladéktalanul el kell őt különíteni, egyúttal értesíteni kell az intézmény orvosát, aki az előírt és általa ismert eljárásrend szerint dönt a további teendőkről. Gyermek esetén a szülők értesítéséről is gondoskodni kell.*
18. *Amennyiben az intézményben a fertőzött személyt azonosítanak, akkor a közösség zárt jellege miatt fennáll a dolgozók és a gondozottak fertőződésének kockázata is. A járványügyi vizsgálat ezért rájuk is kiterjed.*

II/A.) Viseljük-e szájmaszkot, és gumikesztyűt?

A 3 éven aluli gyermekek ellátásában szakmailag ezeknek az eszközöknek a használata nehezen, vagy egyáltalán nem valósítható meg. A gyermekeknek először akár ijesztő lehet a maszk, mert nem látja a kisgyermeknevelő arcát, mimikáit. Célszerű a szülőtől a gyermek maszkkal szembeni korábbi magatartására rákérdezni és a kisgyermeknevelőnek a gyermek előtt, elmagyarázva annak szükségességét az orr és a száj eltakarásával felhelyezni. Megjegyezzük, hogy drágább megoldás ugyan,

de az átlátszó arcvédő pajzs is szóba jöhet. Ha maszk viselésére kerül sor javasolt, a varrt, mosható, gyermekbarát mintázatúak használata. Feltétlenül javasoljuk a viselésüket viszont, ha a szülőkkal, az ételszállítóval, vagy a postással, stb. érintkeznek.

A gumikesztyű használatot nem javasoljuk, de nem is tiltjuk. FONTOS viszont, hogy a fokozott kézmosásra nagy figyelmet fordítsunk!

- **Fontos továbbá a gyermekek, felnőttek személyi higiéniájának fokozott betartása.**
- **A napi, vagy napi többszöri fertőtlenítés, takarítás, mosás, mosogatás előírás szerinti megvalósítása.**

II/B. Mikor mossunk kezet?

Munkakezdedskor és minden gyermekekkel való tevékenység megkezdésekor. Érkezéskor, WC-használat előtt és után, étkezés előtt, tüsszentés, köhögés, orrfújás után, a fül, orr, száj, vagy haj érintése után, postás, ételszállító által átadott papír, egyéb tárgyak (toll), állatok érintését követően, és minden olyan esetben amikor szennyeződik a kezünk (pl: hulladék eltávolítása).

Mindig, amikor eddig is, csak most gyakrabban, alaposabban, pontosabban, és kontrolálni kell (sorrend, idő betartása). A helyes kézmosás szabályainak betartása nagyon fontos. [Kézmosási útmutató EMMI plakát kihelyezése a kézmosókhoz.](#)

III. Mit csináljunk másképpen? Hogyan fogadjuk a gyermekeket? Hogyan lássuk el őket?

- Mérlegelendő a gyermekek visszazoktatása, de csak szülő nélkül, fokozatos beszoktatással. Otthonról étel, ital, játék behozatala a bölcsődébe szigorúan tilos.
- A szülőnek az intézménybe egyelőre belépni tilos. Célszerű a bejárat ajtóban átvenni a szülőktől a gyermekeket.
- A cipőtalpakat bejövételkor fertőtleníteni, szennyfogó fertőtlenítő lábtörlő alkalmazásával. Beszerezhető: <https://cleartex.hu/termek/sani-trax-fertotlenito-folyadekos-higieniai-szennyfogo-szonyeg/>, vagy <https://royalbrinkman.hu/termekcatalogus-altalanos-novenytermesztes/fertotlenito-szonyegek>.
- A kisgyermeknevelő szükség esetén fürdesse, illetve öltöztesse át a gyermekeket. Amiben érkeztek ruhát külön zacskóban tárolják. A gyermekeket a szülő által biztosított (legalább két napra előre), csak a csoportban használt ruhába kell átöltöztetni. Hazaadásakor fordítva ugyanezt megtenni. Az utcai, illetve a benti cipő használatának elkülönülésére fokozottan kell figyelemmel lenni.
- A textiliát, így a törölközőt, ágyneműt, abroszokat naponta cserélni, mosni szükséges.
- A fogkefék tárolása úgy javasolt, hogy a gyermekek ne férjenek hozzá. Használat előtti fertőtlenítésükről gondoskodni kell. De legcélszerű a fogmosást otthon megoldani reggel, este.
- A gondozási műveleteknél, a pelenkaváltásnál a fokozottabb a higiénés szabályok betartása szükséges.
- A nélkülözhető és nehezen fertőtleníthető textíliákat (függöny, szőnyeg) és játékokat, plüss állatokat célszerű kivonni a csoportból.
- A használt valamennyi játékot legalább naponta 1x, de akár többször is fertőtleníteni szükséges. Játék közben is ügyeljünk a szájba vett játékok kivonására, fertőtlenítésére. A papíron is hosszú ideig életképes marad a vírus ezért, ha lehet inkább ne, vagy csak fokozottan ügyelve a szükséges mennyiségben használjunk papírt, pl.: hajtogatáshoz, rajzoláshoz. A papírmunkáikat a gyermekek ne vigyék ki magukkal az intézményből.

- Az étkezéskor az asztalnál a távolság lehetőség szerinti növelése. (Pl.: ha megoldható, egy asztalnál egy- két gyermek üljön) vagy a csoportot megosztva (2-3 fő), egymás után étkezzenek a gyermekek.
- Ahol megoldható ebéd után a gyermekek szabad levegőn történő altatását biztosítsák. Ahol nem, ott az ágyak megfelelő (1,5 – 2 méter) távolságban történő elhelyezése fontos.
- Úgy alakítsák ki az ügyelet alatti napirendet, hogy sok időt tartózkodjanak a szabadban délelőtt, és délután is.
- A gyermekek hőmérsékletét érintésmentes lézer hőmérővel ellenőrizzük.
Beszerezhető pl.: <https://www.mall.hu/baba-homero/smartomat-st128-erintesmentes-homero-lila-lazmero-100020508539> (28 990 Ft).
- Ha a gyerekeken bármi koronavírusfertőzésre gyanús tünetet észlelnek, tegyék meg a szükséges intézkedéseket. (Így pl.: elkülönítés, szülő értesítése, szükség esetén lázcsillapítás, stb.).

Lényeges, hogy mindenki gondolja át helyileg, a saját ellátásában hogyan tudja megvalósítani leghatékonyabban, leggyorsabban az előírásokat. A vezető folyamatosan tájékoztassa a munkatársakat, ők pedig osszák meg egymás között a szükséges teendőket.

A szülőket az őket érintő változásokról, teendőkről folyamatosan tájékoztassák, és követeljék meg szigorúan az előírások betartását.

Vigyázzanak a gyerekekre, egymásra, és magukra!